

Gazetelerde Bulunan Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin İncelenmesi

Investigation of Violence Against Women in the Newspapers

Semra KARACA, Gül ÜNSAL BARLAS, Esen ÖNGÜN, Yüksel Can ÖZ, Gülçin KORKMAZ
Marmara Üniversitesi Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ÖZ

Bu çalışma, medyada yayınlanan kadına yönelik şiddet haberlerini incelemek amacıyla retrospektif olarak yapılmıştır. Taramalar 4-10 Ocak 2017 tarihleri arasında internet aracılığıyla yapılmıştır. 01.01.2013 ile 31.12.2016 tarihleri arasında yayımlanan haftalık tirajı 100.000'in üzerinde olan 14 gazete Google arama motoru ile incelenmiştir. Bu gazetelerden arşivlerine internet aracılığı ile ulaşılabilen ve erişimi ücretsiz olan 10 gazetede "kadına şiddet", "kadın cinayeti", "namus ve töre cinayeti", "eş şiddeti", "kadın kurban" anahtar sözcükleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda 949 gazete haberinden 770 kadına yönelik şiddet haberi çalışmanın evrenini oluşturmuştur. İncelenen 770 haberden 179'u kadına yönelik şiddet ile ilişkili olmaması, 143'ünün aynı haber olması, 121 haber, şiddeti uygulayan ve şiddet mağduru kadın ile ilgili sosyodemografik verilere yer verilmiş olması ve 18 haberin incelenen tarihlerden önce gerçekleşmiş olması nedeni ile çıkartılmış olup, örneklemi 478 kadına yönelik şiddet haberi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri "Veri Çekme Formu" kullanılarak toplanmış ve tanımlayıcı istatistiksel analizlerle değerlendirilmiştir. Yayımlanan haberlerde yer alan şiddet uygulanan 478 kadının yaş ortalaması 29.36 ± 14.8 olup, %56,3'ü evlidir. Kadınların %49,8'inin eşleri tarafından şiddete uğradıkları, %88,5'inin fiziksel şiddete maruz kaldıkları, en fazla haberin %25,9 oranında Marmara bölgesinde ve en çok haberin %42,1 oranında 2016 yılında yayımlandığı, 2013-2016 yılları arasında şiddet sonucunda kadınların %62,6 ($n=299$)'ünün hayatını kaybetmiş olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kadın, şiddet, gazete haberi

ABSTRACT

This study was conducted retrospectively in order to investigate the news of violence against women published in the media. Data were collected via internet from 4-10 January 2017. From January 4 to 10, 2017. A total of 14 newspapers published within the time interval between 01.01.2013 and 31.12.2016 with over 100.000 weekly circulation were screened using Google search engine. Ten newspapers whose archives can be accessed free of charge were screened by using the keywords "violence against women", "women murder", "honor and moral murder", "husband violence", "woman victim" keywords. As a result of the search, 770 of the 949 newspaper reports have created the universe of working violence against women. Among 770 news items 179 of them were not related to violence against women, 143 were the same news, 121 news with missing sociodemographic data on offenders and female victims of violence and 18 acts of violence against women which had happened before the above-mentioned dates were excluded from the study. The sample of the study consisted of 478 reports of violence against women. The data of the study were collected via "Data Collection Form" and evaluated with descriptive statistical analyses. The mean age of the 478 women who were subjected to violence in the published news was 29.36 ± 14.8 years, and 56.3% of them were married. While 49.8% of the women were subjected to sexual violence by their husbands, and 88.5% of them to physical violence. Acts of violence against women were most frequently reported in Marmara Region (25.9%) and in the year of 2016 (42.1%). As a result of violence between 2013 and 2016 years, 62.6% ($n=299$) of women lost their lives.

Keywords: Women, violence, newspaper news

Alındığı tarih: 11.08.2017

Kabul tarihi: 16.10.2017

Yazışma adresi: Dr. Semra Karaca, Tıbbiyeler C. Ho: 49 Haydarpaşa Yerleşkesi, İstanbul - Türkiye

e-posta: karacasc@gmail.com

doi: 10.5222/jaren.2017.137

GİRİŞ

**Bir elbisede güve ürer, bir kadında da kötülük.*

Vaiz (Eski Ahit)

**İyi gütmeyen ne varsa, hepsinden kadın sorumlu,
ne zaman olursa olsun, her şeyde ilk o suçlu... (Fu
Hsuan (MS 217-278).*

**Erkekler kadınlardan gerçekten neden korktukla-
rını bilmedikleri için korkarlar.*

(Jean Cournut)

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) şiddeti; kendisine, bir başka bireye, bir grup veya topluma karşı yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişim bozukluğu ya da yok-sunlukla sonuçlanan ya da sonuçlanma olasılığı olan güç, zorlama, tehdit ya da eylemin kasıtlı olarak kul-lanılması olarak tanımlamaktadır ⁽¹⁾. Tarih boyunca var olan şiddet bireysel ve toplumsal birçok bileşeni olan karmaşık bir yapı oluşturmaktadır. Bu nedenle şiddetin tanımını yapmak kolay değildir ⁽²⁾. Şiddeti yalnızca “fiziksel zarar” ile açıklamak yetersiz olup, bireyde ruhsal anlamda ya da toplumsal boyutta değişken sürelerde, hatta kalıcı etkileri olan çok boyutlu bir kavram olarak ele almak gereklidir ⁽³⁾. DSÖ’nün yılda 1.6 milyondan fazla sayıda insanın şiddet yüzünden yaşamını kaybettiğine ilişkin raporu tehlikenin büyüklüğünü göstermektedir ⁽⁴⁾.

Her toplumda her dönemde var olan şiddet en sık kadınlara uygulanmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kadına yönelik şiddet, mücadele edilmesi gereken önemli bir toplumsal sorundur ⁽⁵⁾. Kadına yönelik şiddet, cinsiyet ayrımcılığına dayanan bir insan hakları ihlalidir ⁽⁶⁾. Kadının birlikte olduğu kişi özellikle de eşi tarafından istismar edilmesinin en sık görülen şiddet türü olduğu her toplum-da bilinmesine rağmen, bu konu aile içinde çözülme-si gereken kişisel bir sorun olarak ele alınmıştır ⁽⁷⁾.

Aile içinde herhangi bir şiddet geçmişi olmasa da çeşitli şekillerde şiddete tanık olunmaktadır. Yazılı/görsel basın ve sosyal medya gibi kitle iletişim araç-ları vasıtasıyla şiddet olaylarından haberdar olun-makla birlikte, haber değeri taşımadığı düşünülen ya da bildirilmeyen pek çok şiddet olayının yaşandığı da tahmin edilmektedir. Gazetelerde “3. sayfa haberleri” olarak belirtilen taciz, tecavüz, dayak, namus cinaye-ti adı altında birçok kadın şiddet davranışıyla karşı karşıya kalmaktadır.

Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet önemli bir sağlık ve insan hakları sorunudur. DSÖ’ye bağlı bulunan WHD (Women’s Health and Development Unit/Kadın Sağlık ve Gelişim Departmanı) ⁽⁸⁾ tara-fından dünyada kadın nüfusunun en az 1/5’nin bir erkek ya da erkekler tarafından birkaç kez fiziksel ya da cinsel olarak istismar edildiği bildirilmektedir. 1993 Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun “Kadına Karşı Ayrımcılığın Yok Edilmesi” deklarasyonunda, kadına yönelik şiddet, “kadına, gerek özel gerek toplumsal yaşamda baskı ya da özgürlüğün keyfi kısıtlanması gibi tehdit davranışları içeren fiziksel, cinsel ya da psikolojik olarak zarar ya da acı çektir-mekle sonuçlanan ya da sonuçlanması olası herhan-gi bir cinsiyet odaklı eylem” olarak tanımlanmakta-dır ⁽⁸⁾. Şiddet davranışı kendine yönelik şiddet, kişilerarası şiddet ve toplu şiddet olarak üç gruba ayrılmaktadır. Kadınlar bu üç şiddet davranışını da deneyimlemekle birlikte, başka bir kişi ya da bir grup tarafından kadına uygulanan kişiler arası şid-det kadına yönelik şiddet türleri içinde en evrensel olanıdır ve tüm toplumlarda rastlanmaktadır ⁽⁹⁾. Cinsiyet rolleri nedeniyle kadınlar, yalnızca kocası ya da partneri gibi yakın çevresindeki bireyler tara-fından değil, tanıdığı ya da tanımadığı diğer erkek-ler ve hatta ailedeki diğer kadınlar tarafından şid-de-te maruz kalabilmektedir ⁽¹⁰⁾. Özellikle ataerkil top-lumlarda aile içinde karar mekanizmasının erkek olmasının normalize edilmesi, şiddetin ortaya çık-masında önemli risklerden biri olduğu söylenebilir ⁽¹¹⁾. Kadınların sosyoekonomik-kültürel ve psikolo-jik anlamda şiddete karşı donanımlı olmaması ve normalize etmesi çoğu kez fiziksel şiddet dışında duygusal, ekonomik ve sosyal çevreden soyutlanma gibi şiddet türlerini yaşadığının farkına varmaması-na neden olmaktadır ⁽¹²⁾. Şiddet, kadını birçok durumla karşı karşıya bırakabilir. Bunlar; öz kıyım, kadın cinayetleri, ölümler, iş yaşamının olumsuz etkilenmesi veya sona erdirilmesi ve kadının (dola-yısıyla ailesini ve özellikle çocukları) ekonomik bağımsızlığını kaybetmesi olarak sıralanabilir ⁽¹³⁾.

Kadına yönelik şiddet, kadına zorla bir şey yaptırma ya da bir şey yapmaktan alıkoyma amacıyla, kadı-nın iradesi dışında gerçekleşen fiziksel zarar verici eylemleri, vurma, bir araçla vücuduna zarar verme, tokat atma, kolunu bükerek acıtmak, tekmeleme, saçını çekme gibi eylemleri içeren fiziksel şiddet ⁽²⁾, toplum tarafından kabul edilmeyen uygunsuz şehvet

arzularının etkisi altında, cinsel doyum elde etme amacıyla yapılan tek taraflı, çarpık ve bencil insan eylemleri olan cinsel ilişkiye, aşağılayıcı ve utanç verici cinsel eylemlere zorlamayı içeren cinsel şiddet⁽¹⁴⁾, kırıcı bir dil olmanın ötesinde, baskı, alay etme ya da ilişkideki bilgilerin kötüye kullanımı, tehdit etme, kişisel eşyalara amaçlı olarak zarar verme, telefon kullanımını sınırlama, başkalarıyla olan aktiviteleri kısıtlama, tehdit edici davranışlara kalkışma, ilişkiyi bitirmekle tehdit etme gibi partnere hükmetme anlamına gelen kişilerin davranışları ve konuşmaları ile karşısındaki kişiyi korkutma, sindirmesi, cezalandırması ve kontrol etmesi anlamına gelen duygusal/sözel şiddet türlerini içermektedir⁽¹⁵⁻¹⁷⁾.

Küresel olarak önemli bir konu olmaya devam eden kadına yönelik şiddet, Türkiye’de de önemli sosyal bir sorundur. Dünya üzerinde tüm kadınlar ülke, etnik köken, sınıf, din, ekonomik ve/veya sosyal statü gözetilmeksizin, toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz kalma riski ile karşı karşıyadır. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün⁽¹⁸⁾ Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması, kadınların %36’sının fiziksel şiddete, %12’sinin cinsel şiddete maruz kaldığını belirtirken, kadınların %38’inin iki şiddet biçiminden en az birine maruz kalmasının çoğunlukla cinsel şiddetin fiziksel şiddet ile bir arada yaşadığını belirtmektedir. Altınay ve Arat’ın⁽¹⁹⁾ çalışmasında, kadınların %34’ü en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldıkları, doğu örnekleminde ise bu oranların %61 ve %39 olduğu belirlenmiştir. Aynı çalışmada, kadınlara gelir getiren bir işte çalışmak isterlerse eşlerinin engelleyip engellemeyeceği sorulmuş, kadınların %36’sı “evet engeller” yanıtını vermiş, doğu örnekleminde ise bu oranın %52’ye çıktığı bulunmuştur. Yanık ve arkadaşları⁽¹⁰⁾ yaptığı çalışmada, okuma yazma bilmeyenlerin %77.8’inin, ilköğretim mezunlarının %51.1’inin, lise ve dengi okul mezunlarının %41’inin, önlisans mezunlarının %35.1’inin, lisans mezunlarının %29.3’ünün, yüksek lisans ve üstü mezunların %15.8’inin şiddete maruz kaldığı bulunmuştur. Efe ve Ayaz⁽²⁰⁾ çalışmalarında, kadının erkeğin sözünü dinlemediği ve erkeğin sinirlendiği durumlarda şiddete daha sık maruz kaldığını ve kadınların %43.2’sinin eşe ihanet durumunda şiddeti haklı gördüklerini belirlemişlerdir. Güler ve arkadaşları⁽²¹⁾ yaptıkları çalış-

mada, aile içi şiddeti artıran olayların başında sırasıyla ekonomik yetersizlikler (%55.5), anlaşmazlık (%50.3) ve alkol kullanımı (%12.3) olduğunu bulmuşlardır. Kocacık ve Çağlayandereli⁽²²⁾ gelir düzeyinin düşük olduğu ailelerde şiddetin daha çok görüldüğünü, geçmişinde sevgisizlik, güven eksikliği ve engellenme durumları ile karşılaşan kocaların daha çok şiddet uyguladıklarını bulmuşlardır. Kılıççioğlu ve arkadaşlarının⁽²³⁾ çalışmasında, kadınların %86,5’inin maruz kaldıkları şiddet nedeniyle eve gitmeye korktuğu, %92,3’ünün son bir yılda maruz kaldıkları şiddetin düzeyinin arttığı belirtilmiştir. Pakiş ve arkadaşları⁽²⁴⁾ kadınların %11.2’sinin şiddete maruz kalma ile ilgili kanuni hakkı olduğunu bilmediğini, %38.8’inin kanuni haklarını medya aracılığı ile %28.6’sının internet aracılığı ile, %6.1’i ise kitaptan öğrendiğini bulmuşlardır.

Medya, düşüncelerin, davranışların, değer yargılarının oluşmasında, toplumun kültürel ve sosyal yapısının belirlenmesinde en güçlü araçlardan biri olmakla birlikte, eleştirel medya çalışmalarında, toplumun şiddete dayalı davranışı teşvik ettiği ve bu davranışın sürekli o toplumda, temel iletişim sistemi olan televizyon başta olmak üzere, temsil edilip sunulduğu ileri sürülmekte, kadına yönelik şiddetin medya tarafından kışkırtıldığı ya da körüklendiği meselesine odaklanılması ise, nispeten daha yeni ve önemli bir olgudur^(25,26).

Bu bilgilerin ışığı altında bu makalede gazetelerde yer alan kadına yönelik şiddet haberlerinin incelenmesi ve medyanın bu konudaki öneminin tartışılması amaçlanmıştır.

GEREÇ YÖNTEM

Araştırma Tipi

Gazetelerde yayınlanan kadına yönelik şiddet haberlerini incelemek amacıyla yürütülen bu araştırma, retrospektif tanımlayıcı tipte yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırma için taramalar, 4-10 Ocak 2017 tarihleri arasında internet aracılığıyla yapılmıştır. 01.01.2013 ile 31.12.2016 tarihleri arasında yayım-

lanan haftalık tirajı 100.000'in üzerinde olan 14 gazete Google arama motoru ile incelenmiştir. Bu gazetelerden arşivlerine internet aracılığı ile ulaşılabilen ve erişimi ücretsiz olan 10 gazetede (Hürriyet, Posta, Sabah, Sözcü, Habertürk, Milliyet, Takvim, Türkiye, Vatan, Star); kadına şiddet, kadın cinayeti, namus ve töre cinayeti, eş şiddeti, kadın kurban anahtar sözcükleri ile tarama yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda, 949 gazete haberinden 770 kadına yönelik şiddet haberi çalışmanın evrenini oluşturmuştur. İncelenen 770 haberden 179'u kadına yönelik şiddet ile ilişkili olmaması, 143'ünün aynı haber olması, 121 haber, şiddeti uygulayan ve şiddet mağduru kadın ile ilgili sosyodemografik verilere yer verilmemiş olması ve 18 haberin incelenen tarihlerden önce gerçekleşmiş olması nedeni ile çıkartılmış olup, örnekleme 478 kadına yönelik şiddet haberi oluşturmuştur.

Veri Toplama Tekniği ve Araçları Veri Çekme Formu (VÇF)

Bu araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından literatür doğrusunda oluşturulan veri çekme formu aracılığı ile toplanmıştır. Veri çekme formu şiddet ve şiddete uğrayan kadının sosyodemografik özelliklerini içeren 13 sorudan oluşmaktadır.

Çalışmaya Alınma Kriterleri

- Kadına uygulanan şiddet ya da kadın cinayeti haberi olması,
- Haberin 01 Ocak 2013-31 Aralık 2016 tarihleri arasında yayınlanmış olması,
- Habere konu olan olayın Türkiye'de yaşanmış olmasıdır.

Çalışmadan Çıkarılma Kriterleri

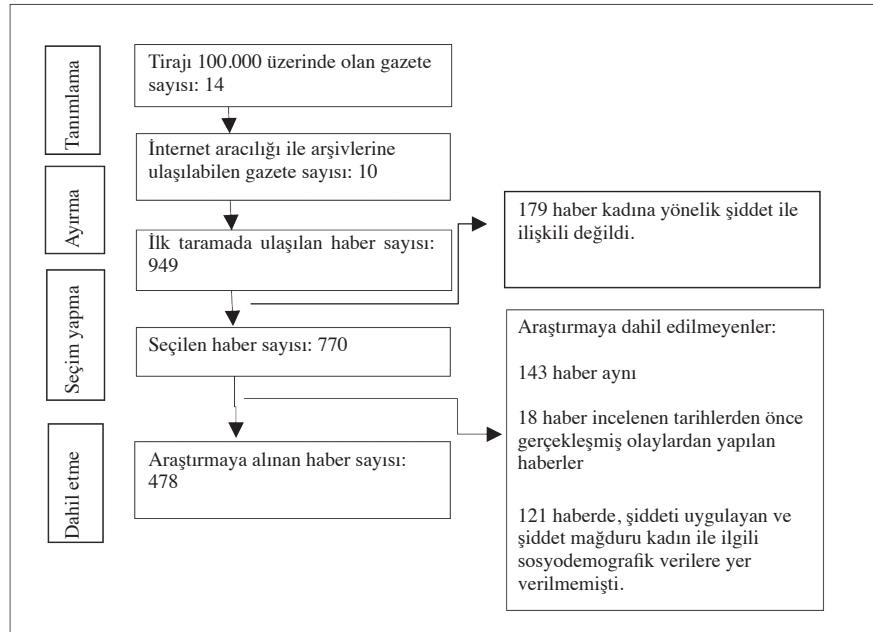
- Veri Çekme Formundaki bilgilerin tamamına ulaşılamaması ve
- Belirlenen tarih aralığından önce gerçekleşmiş olayların haberleri olmasıdır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlanmadan önce Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu'ndan 21.06.2016 tarihli 49 no.lu etik kurul izni alınmıştır.

Araştırmanın İstatistiksel Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen verilerin istatistikleri, bilgisayar ortamında değerlendirilmiştir. Verileri değerlendirirken, sayı ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistiksel analizler kullanılmıştır.

Şekil 1. Haber Seçimi Akış Şeması.

BULGULAR

Yayımlanan 478 kadına şiddet haberinde yer alan kadınların yaş ortalaması 29.36 ± 14.8 (min=12, max=92) olup, %56.3'ünün evli olduğu belirlendi. Haberlerde şiddet mağduru kadınların %46.8'inin 25-39 yaş arasında olduğu ve bu yaş aralığının en sık şiddet olaylarına rastlanılan yaşlar olduğu belirlendi. Kadına yönelik şiddete ilişkin yayımlanan haberlerde, kadınların en fazla eşleri tarafından şiddete maruz bırakıldıkları (%49.8) ikinci sırada ise eski eşlerin yer aldığı (%10.5) belirlenmiştir.

İncelenen haberlere göre kadınların %88.5'i fiziksel şiddete, %1'i sözel şiddete maruz kalmışken, %5.7'sinin birden fazla şiddet türüne maruz kaldığı belirlenmiştir. Kadına yönelik şiddet haberleri bölgelere göre incelendiğinde, en fazla haberin %25.9 ile Marmara bölgesinde ve en sık haberin de %42.1 ora-

nında 2016 yılında yayımlanmış olduğu belirlenmiştir. Bu haberlere göre, şiddete maruz kalan kadınların %62.6'sı yaşamını kaybetmiştir.

Şiddeti uygulayan kişilerin yaş ortalaması 29.83 ± 18.63 (min=16, max=95)'tür. Şiddet uygulayan erkeklerin %38.9'u 25-39 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

TARTIŞMA

Medya en yaygın kullanılan kitle iletişim araçlarından biridir ve toplum üzerinde önemli bir etkisi vardır. Bu nedenle özellikle şiddet haberlerinin özendirilmemesi açısından duyarlı olunması önemlidir⁽²⁷⁾.

Bu çalışmada, 01.01.2013 ile 31.12.2016 tarihleri arasında incelenen haberlerde kadınların çok büyük bir çoğunluğunun fiziksel şiddete uğradığı bulun-

Tablo 1. Gazetelerde Yayımlanan Kadına Şiddet Haberlerine İlişkin Veriler.

Şiddete Uğrayan Kadınlar	n	%	Ort.	Şiddete Uğrayan Kadınlar	n	%	Ort.
12-17 yaş arası (Ergenlik)	14	2,9		Eski sevgilisi	6	1,3	
18-24 yaş arası (İlk Yetişkinlik)	99	20,8		Eski nişanlısı	4	0,8	
25-39 yaş arası (Orta Yetişkinlik)	223	46,8		Aile üyeleri	9	1,9	
40-64 yaş arası (İleri Yetişkinlik)	87	17,9	29,36±14,58	Çalışma arkadaşı/ortağı	1	0,2	
65-74 yaş arası (Genç Yaşlılık)	6	1,2		Damadı	2	0,4	
74-85 yaş arası (İleri Yaşlılık)	1	0,2		Kayınpederi	1	0,2	
85 yaş üzeri (Çok İleri Yaşlılık)	2	0,4		Belirtilmemiş	18	3,8	
Bilinmiyor	46	9,8	29,83±18,63	Şiddet Haberlerinin Bölgelere Göre Dağılımı			
Şiddet Uygulayanlar				Güneydoğu Anadolu Bölgesi	44	9,2	
12-17 yaş arası (Ergenlik)	2	0,4		Doğu Anadolu Bölgesi	21	4,4	
18-24 yaş arası (İlk Yetişkinlik)	43	9,2		İç Anadolu Bölgesi	59	12,3	
25-39 yaş arası (Orta Yetişkinlik)	186	38,9		Karadeniz Bölgesi	24	5,0	
40-64 yaş arası (İleri Yetişkinlik)	140	28,9		Marmara Bölgesi	124	25,9	
65-74 yaş arası (Genç Yaşlılık)	5	1,0		Ege Bölgesi	83	17,5	
74-85 yaş arası (İleri Yaşlılık)	2	0,4		Akdeniz Bölgesi	123	25,7	
85 yaş üzeri (Çok İleri Yaşlılık)	2	0,4		Şiddet Haberlerinin Yıllara Göre Dağılımı			
Bilinmiyor	98	20,8		2013 yılı	67	14,0	
Şiddete Uğrayan Kadınların Medeni Hali				2014 yılı	77	16,1	
Evli	269	56,3		2015 yılı	133	27,8	
Bekar	174	36,4		2016 yılı	201	42,1	
Dini Nikah	2	0,4		Şiddete Uğrayan Kadınların Akıbetleri			
Belirtilmemiş	33	6,9		Hayatta kalan kadınlar	179	37,4	
Şiddet Uygulayanların Yakınlık Durumu				Yaşamını kaybeden kadınlar	299	62,6	
Eşi	238	49,8		Kadınların Uğradıkları Şiddet Türleri			
Eski eşi	50	10,5		Fiziksel	423	88,5	
Sevgilisi	72	15,1		Sözel	5	1,0	
Arkadaşı	10	2,1		Cinsel	23	4,8	
Komşusu	6	1		Fiziksel ve sözel	17	3,6	
Kızı	3	0,6		Fiziksel ve cinsel	7	1,5	
Oğlu	1	0,2		Fiziksel, sözel, cinsel, ekonomik	2	0,4	
Uzaktan akrabası	13	2,7		Fiziksel ve ekonomik	1	0,2	
Erkek kardeşi	8	1,7		Toplam	478	100	
Yabancı	26	5,4					
Baba	8	1,7					
Nişanlısı	2	0,4					

*01.01.2013 ile 31.12.2016 tarihleri arasında Gazetelerde Yayımlanan Kadına Şiddet Haberlerine İlişkin Veriler.

muştur. Gökulu ve Hosta⁽²⁸⁾ Türkiye’de en yüksek tiraja sahip üç gazetenin (Posta, Hürriyet ve Sabah) toplam 56 cinayet, tecavüz ve 18 dayak haberi yaptığını, Hürriyet gazetesinin 28 cinayet, 11 tecavüz ve 12 dayak haberi yaptığını, son olarak Sabah gazetesinin 28 cinayet, 21 tecavüz ve 6 dayak haberi yaptığını, tüm bu haberlerde kadına yönelik şiddetin tek türde olmadığı, şiddetin birçok türünün aynı haber içerisinde yer aldığını belirlemişlerdir. Deniz ve Özel’in⁽²⁹⁾ çalışmasında, tecavüz ve şiddete ilişkin üç gazetede haberlerin %25’inde olay yerinin, %24,4’ünde tecavüz/şiddet yönteminin açıkça belirtildiği bildirilmiştir. Aynı çalışmada, haber içeriğinde “apartmanın merdiven boşluğunda”, “kiralık olan boş evde”, “ilaçla uyuttuktan sonra”, “ellerini arkadan bağlayıp ters ilişkiye girerek” gibi söylemlerin kullanılmasının suç olgusuna işaret etmekten çok haberin pornografik öğeler taşıması ve öyküleştirilmesinin toplumda uyarıcı bir etki oluşturabileceği belirtilmiştir⁽³⁰⁾. İnci⁽³¹⁾ yaptığı çalışmada, gazetecilerin namus bahanesi ile kadına yönelen şiddeti erkek egemen bir söylem/dil kullanarak haberleştirdikleri sonucuna ulaşmış, bu tarz söylemlerin ataerkil yapıyı yeniden etkin hale getirebileceğini dile getirmiştir. Ünlü ve arkadaşları⁽³²⁾ televizyon dizilerinde kadına yönelik şiddeti araştırdığı çalışmalarında, incelenen dizilerin %97’sinde şiddet belirlemiş, şiddet uygulayanın en çok koca, kardeş ve kayınvalide olduğunu, kadınların en çok dayak ve tokat gibi fiziksel şiddet türüne maruz kaldıklarını belirlemişlerdir. Altun ve arkadaşlarının⁽³³⁾ aktardığına göre, kadına yönelik şiddet ile ilgili pek çok haberin ortak ana vurgusu, medyanın şiddete uğrayan kadınları, erkek egemen bir bakış açısıyla suçlayarak şiddeti haklılaştırdığı yönündedir. Medyanın aynı zamanda kadına yönelik şiddetin toplumsal kontrolün sağlanmasında ve eril bakış açısının meşrulaştırılarak devamlılığın sağlanmasına katkıda bulunduğu belirtilmektedir⁽³⁴⁾. Kadına yönelik yapılan haberlerde fiziksel şiddete ilişkin magazinelleşmelerin bulunması, gereksiz ayrıntılara yer verilmesi, şiddetin dramatik hale getirilmesi ya da sıradanlaştırılması, şiddetin ataerkil bir tutum olarak algılanmasına ve normalleştirilmesine katkı sağlayabileceğini düşündürmektedir.

Çalışmada, incelenen haberlere göre kadınların büyük çoğunluğunun şiddet sonucu yaşamını kaybettiği bulunmuştur. Köse⁽³⁵⁾ çalışmasında, kadınları konu alan haberlerin büyük çoğunluğunun cinayet, ölüm,

tecavüz, taciz gibi çeşitli “şiddet” biçimlerine maruz kalan kurban ve mağdur kadın öykülerini içerdiğini saptamıştır. Yegen⁽³⁶⁾ kadın cinayet haberlerinin sunumu ile ilgili yaptığı çalışmada, kadın cinayetlerinin en sık kıskançlık ve boşanma gerekçeleri ile gerçekleştirildiğini bulmuştur. Kadına yönelik olumsuz tutumların, insanlık tarihi kadar eski olup, başlangıcının M.Ö 8. yy.dan günümüze kadar devam ettiği belirtilmektedir. Weininger 1903’te “Cinsiyet ve Karakter” adlı kitabında kadının varlığının bütünüyle bir suç olduğunu, çeşitli filozofların kadın korkusunun ve bundan kaynaklanan kadından nefret duygularının belirgin olduğunu belirtmektedir⁽³⁷⁾. Freud, sağlıklı psikolojik gelişim koşullarında, erkek çocuklardaki erken yaşta anne bağımlılığı ve anneye olan karşılıksız sevginin, giderek anneyi onun gözünde suçlu duruma düşürebildiğini ve ileri yaşlarda bu gencin bütün kadınlara karşı öfke ve red duyguları beslemesine neden olabildiğini ileri sürmüştür⁽³⁸⁾. Erkeklerin kadınlar üzerindeki egemenliklerinin ve kadınlar karşısındaki hissettikleri korkuyla ilgili varsayımdan⁽³⁹⁾ yola çıkarak üzerinde egemenlik kuramadığı kadınları yok etmeye yönelik davranışlarda bulunabileceğini düşünmekteyiz.

Bu çalışmada incelenen haberlerde kadına yönelik şiddeti en çok eşlerinin uyguladığı bulunmuştur. Aydın ve arkadaşlarının⁽⁴⁰⁾ çalışmasında, inceledikleri haberlerde kadına yönelik şiddet faillerinin %73.8’inin yakın partner, %6.9’unun aile üyesi (oğul, erkek kardeş, öz/üvey baba) olduğunu bulunmuştur. Sutherland ve arkadaşları⁽⁴¹⁾ haber araçlarını inceleyerek yaptıkları çalışmada, kadına yönelik şiddet haberlerinde partner şiddetinin, rastgele tanınmayan başka birisi tarafından uygulanan şiddetten daha yaygın olduğunu, bu şiddet olaylarının kadın ayrılmak ya da ilişkiyi bitirmek istediği zaman meydana geldiğini bulmuşlardır. Öztürk’e⁽⁴²⁾ göre, güçlü olma, ailenin geçimini sağlama, kadın üzerinde iktidar sahibi olma, özgür olma, sorumluluk taşıma, cinsel ilişki kurma, şiddet kullanma, askerlik yapma ve silah sahibi olma gibi özelliklerle tanımlanan erkekliğin, kadınların çeşitli toplumsal gelişmelerle birlikte, toplumsal yaşamda güçlenmeye başlamalarıyla beraber evlilik yoluyla üzerlerinde kurulan iktidara karşı direnme olanaklarının gelişmesi sonucu krizle karşı karşıya kalmakta olduğu, erkeğin sarsılan iktidarını şiddetle yeniden kurmaya çalıştığını belirtmiştir.

Yayımlanan gazete haberlerinde en fazla şiddet olayının Marmara bölgesinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgunun ülkemizde yaşanan pek çok şiddet olayının bildirilmemesi, nüfus yoğunluğunun bu bölgede yüksek olması ve gazetelerin bakış açısıyla birçok olayın haber değeri taşımamasıyla ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Ayrıca Marmara bölgesi yoğun göç almaktadır ve yaşam koşullarını güçleştiren göç olgusu da şiddet davranışlarının artmasına katkı sağlayan ikincil bir faktör olabileceğini düşünmekteyiz.

Bu çalışmada şiddet haberlerinin 2013 yılından 2016 yılına kadar katlanarak arttığı bulgulanmıştır (Tablo 1). Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması” 2014 sonuçlarına göre; ülke genelinde yaşamının herhangi bir döneminde eşinden veya birlikte yaşadığı kişiden fiziksel şiddete maruz kalan kadın nüfus oranının %35.5 olduğu bildirilmiştir⁽⁴³⁾. Kaptan⁽⁴⁴⁾; Türkiye’de mevcut sosyal dokunun içerdiği cinsiyet eşitsizliği üzerine kurgulanan aile odaklı, kadın cinsiyet kimliğini yok sayan politikaların, bu politikaların yasallaştırılması ve toplumsal yaşama yerleştirilmesinin şiddeti tetiklemekte olduğunu belirtmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmanın bulgularına göre, kadınlar en çok fiziksel şiddete maruz kalmakta, en çok eşleri tarafından şiddet görmekte ve büyük çoğunluğunun yaşamını kaybettiği görülmektedir. Her toplumda her türlü ayrımcılığa karşın erkek ve kadın ilişkisi insanlığın devamı için gereklidir ve şiddetin önlenmesi açısından medya önemli bir sorumluluk taşımaktadır.

Bu bağlamda, kadına yönelik şiddetin önlenmesine katkı sağlayabilecek en yaygın ve güçlü iletişim araçlarından biri olan medyanın, kadın haklarına, insan onuruna duyarlı haberler yapabilmelerinin ve medyada yer alan haberlerin bu sorumluluk açısından denetlenmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Dünya Sağlık Örgütü. 2014. <http://www.who.int/topics/violence/en> (Erişim Tarihi: 21.02.2017).
2. Aktaş İ, Uyanık Z. Kadına yönelik şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 2016; 6(1): 32-42.

3. Atman ÜC. Kadına Yönelik Şiddet; Cinsel Taciz / Irza Geçme. *Sted/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 2003; 12(9): 333-35.
4. Dünya Sağlık Örgütü. 2002. http://www.who.int/violence_injury_prevention/media/en/559.pdf. (Erişim Tarihi: 20.04.2017).
5. Tatlıoğlu K, Küçükköse İ. Türkiye’de kadına yönelik şiddet: Nedenleri, koruma, önleme ve müdahale hizmetleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2015; 7(13): 194-209.
6. Salaçin S, Ergöner AT, Uyaniker ZD. Kadına yönelik şiddet. Birinci Basamakta Adli Tıp. İçinde: Koç S, Can M, İstanbul Tabip Odası: 2. Baskı. 2011; s:192-201.
7. Yetim D, Şahin EM. Aile hekimliğinde kadına yönelik şiddete yaklaşım. *Aile Hekimliği Dergisi*, 2008; 2(2): 48-53.
8. WHO.1997. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/63553/1/WHO_FRH_WHD_97.8.pdf (Erişim Tarihi: 20.03.2016).
9. Krantz G, Moreno CG. Violence against women. *J Epidemiol Community Health*, 2005; 59(10): 818-21. [[CrossRef](#)]
10. Yanık A, Hanbaba Z, Soygür S, Ayaltı B, Doğan M. Kadına yönelik şiddet davranışlarının değerlendirilmesi: Türkiye’den kanıt. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 2014; 104-11.
11. Page AZ, İnce M. Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme. *Türk Psikoloji Yazıları/TPY*, 2008; 11(22): 81-94.
12. Özmen SK. Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2004; 37(2): 27-39.
13. Güleç H, Topaloğlu M, Ünsal D, Altıntaş M. Bir kısır döngü olarak şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 2012; 4(1): 112-37.
14. Topçu S. Cinsel istismar. Ankara: Phoenix Yayınevi; 2009. s:17-8.
15. Karakurt G, Kristin E, Silver, BA. Emotional abuse in intimate relationships: The role of gender and age. *Violence Vict*, 2013; 28(5): 804-21. [[CrossRef](#)]
16. Orpinas P, Nahapetyan L, Song X, McNicholas C, Reeves PM. Psychological dating violence perpetration and victimization: Trajectories from middle to high school. *Aggressive Behavior*, 2012; 38: 510-20. [[CrossRef](#)]
17. Öyekçin DG, Yetim D, Şahin EM. Kadına Yönelik farklı eş şiddeti tiplerini etkileyen psikososyal faktörler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2012; 23(2): 73-81.
18. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması. Ankara: Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü; 2015. s:31.

19. Altınay AG, Arat Y. Türkiye’de kadına yönelik şiddet. İstanbul. 2008; s. 78.
20. Efe ŞY, Ayaz S. Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadınların aile içi şiddete bakışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2010; 11: 23-9.
21. Güler N, Tel H, Tuncay FÖ. Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı. *C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, 2005; 27(2): 51-6.
22. Kocacık F, Çağlayandereli M. Ailede kadına yönelik şiddet: Denizli ili örneği. *Journal of Human Sciences /JHS*, 2009; 6(2): 24-43.
23. Kılıççioğlu DB, Buran CF, Küçük ZS. Acil servise başvuran kadına yönelik şiddet olgularına adli tıbbi bakış: İzmir örneği. *Journal of Human Sciences/JHS*, 2016; 13(3): 4764-79.
24. Pakiş I, Demir F, Bektaş G, Altın U, Yıldırım S. Sağlık kuruluşlarına başvuran hastaların kadına yönelik şiddete yaklaşımlarının değerlendirilmesi. *ACU Sağlık Bil Derg*, 2017; (2): 80-4.
25. Özbaş S, Özkan S. Kadın Sağlığını Geliştirmede Medyanın Kullanımı ve Etkisi. *TAF Prev Med Bull*, 2010; 9(5): 541-46.
26. Dursun Ç. Kadına yönelik şiddet karşısında haber etiği. *Fe Dergi*, 2010;2(1):19-29. [CrossRef]
27. DEKAUM.2014..http://dekaum.deu.edu.tr/wpcontent/uploads/2014/07/tgc_rapor_1.pdf (Erişim Tarihi: 26.07.2017).
28. Gökulu G, Hosta N. Basında kadına yönelik şiddet haberlerinin analizi: hürriyet, sabah ve posta gazeteleri örneği (2005-2008). *The Journal of Academic Social Science Studies/JASS*, 2013; 6(2): 1829-50.
29. Deniz Ş, Özel EK. Tecavüzün haberleştirilmesinde Etik Sorunlar: “5 N 1 K Yetmez, Bir de vicdan gerek. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 2015; 14(4): 721-59. [CrossRef]
30. TGC. 2016. eski.tgc.org.tr/TGC_kadın_ve_medya_kilavuz.pdf . Kadın. (Erişim Tarihi: 14.03.2017).
31. İnci ÜH. Basında yer alan namus cinayetlerinin sosyolojik analizi. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 2013; 2(3): 282-96.
32. Ünlü S, Bayram N, Uluyağcı C, Bayçu SU. Kadına yönelik şiddet: TV dizilerinde kadına yönelik şiddet üzerine bir araştırma. *Journal of Selcuk Communication*, 2009; 5(4): 95-104.
33. Altun A, Bek MG, Altun EE. Aile içi şiddet haberlerinin üretim süreci ve medya profesyonelleri. *İletişim: Araştırmaları Dergisi*, 2007; 5(2): 9-61. [CrossRef]
34. Akmeşe Z, Deniz K. Kadına yönelik cinsiyetçi söylemin internet haber portallarında yer alma biçimleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2015; 8(1): 311-26.
35. Köse A. Türk Basınında Kadın: 2010 Türkiye’sinde sosyal haklar açısından kadın temsili. 3. Sosyal Haklar Uluslararası Sempozyumu;19-21 Ekim 2011; Kocaeli.
36. Yegen C. İnternet haberciliğinde kadın cinayeti haberlerinin sunumu: Posta Gazetesi Örneği. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication / TOJDAC*, 2014; 4(3): 15-28. [CrossRef]
37. Weininger O. 1903. Aktaran: Holland J. Mizojini Dünyanın En Eski Önyargısı Kadından Nefretin Evrensel Tarihi. Ankara: İmge Kitapevi; 2016. s. 231.
38. Freud S. Aktaran: Holland J. Mizojini Dünyanın En Eski Önyargısı Kadından Nefretin Evrensel Tarihi. Ankara: İmge Kitapevi; 2016. s. 289.
39. Cournut J. Erkekler Kadınlardan Neden Korkar. İstanbul: İletişim Yayıncılık; 2005. s.21.
40. Aydın BN, Kocagazioğlu SY, Arda ÖE, Göge ZB. Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Ele Alınış Biçimlerinin Karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 2016; 19(Özel Sayı): 64-72.
41. Sutherland G, McCormack A, Pirkis J, Vaughan C, Dunne-Breen M, Eastal P, & Holland K. https://www.ourwatch.org.au/MediaLibraries/OurWatch/Media-Resources/Media-representations-of-violence-against-women-state-knowledge-paper.pdf (Erişim Tarihi: 20.03.2016).
42. Öztürk AB. Erkeklik ve kadına yönelik aile içi şiddet: eşine şiddet uygulayan erkekler. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Doktora Tezi. 2014.
43. TürkiyeİstatistikKurumu.2015.http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21519. 20 Temmuz 2017.
44. Kaptan Ö.http://researchturkey.org/tr/a-decade-of-violence-against-women-in-turkey/. (Erişim Tarihi: 24.07.2017).